

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/10135 din 25.11.2024

la proiectul de lege a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2025

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei nu a fost publicat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale, nici pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, nefiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat.

Suplimentar, obligația autorului de a asigura consultarea publică a proiectului rezultă și din norma cuprinsă la pct.190 al Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, care statuează că *"În termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la inițierea procesului de elaborare a unui proiect de act, autorul proiectului asigură publicarea pe site-ul web oficial al autorității și pe platforma particip.gov.md a anunțului referitor la inițierea elaborării proiectului, acordând un termen de cel puțin 10 zile lucrătoare pentru recepționarea recomandărilor."*

Cu referire la informarea publicului privind inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, se remarcă că autorul nu a respectat nici această etapă esențială a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere cele expuse mai sus, se remarcă că transparența în procesul decizional nu a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: *"Proiectul bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2025 este elaborat conform prevederilor Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Legii nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, altor acte normative, ce țin de domeniul protecției sociale de stat."*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune aprobarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2025, în vederea stabilirii veniturilor în sumă de 46394506,8 mii de lei și a cheltuielilor în sumă de 46394506,8 mii de lei.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public în vederea asigurării protecției sociale pentru persoanele asigurate, prin acordarea de indemnizații, ajutoare, pensii, de prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă și de alte prestații prevăzute de legislație.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;
- d) analiza impactului de reglementare;
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;

i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină „d) analiza impactului de reglementare”.

Potrivit notei informative: *“Pentru argumentarea economico-financiară a indicatorilor bugetului asigurărilor sociale de stat și asigurarea transparenței lor, la prezenta notă se anexează informații în formă de tabel: 1. Privind veniturile, cheltuielile și soldul bugetar, precum și sursele de finanțare ale bugetului asigurărilor sociale de stat, sunt reflectate în Tabelul nr.1 „Structura bugetului asigurărilor sociale de stat conform clasificăției economice”; 2. Privind structura subprogramelor de cheltuieli, se prezintă în Tabelul nr.2 „Structura bugetului asigurărilor sociale de stat pe subprograme de cheltuieli”; 3. Privind numărul beneficiarilor de prestații și mărimile medii ale acestora se prezintă în Tabelul nr.4 „Informație privind numărul beneficiarilor de prestații sociale de la bugetul asigurărilor sociale de stat și mărimea medie”; 4. Privind cheltuielile administrative și efectivul de personal se reflectă în Tabelul nr.5 „Informație privind cheltuielile administrative și efectivul de personal pe bugetul asigurărilor sociale de stat”.*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu conține dispoziții care să reglementeze în mod direct activitatea agenților publici și/sau a entităților publice. Însă, implementarea acestuia va influența activitatea entităților publice care au responsabilitatea gestionării sistemului public de asigurări sociale.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale conform prevederilor Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Legii nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, altor acte normative, ce țin de domeniul protecției sociale de stat.

Prin proiect se propune aprobarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2025, în vederea stabilirii veniturilor în sumă de 46394506,8 mii de lei și a cheltuielilor în sumă de 46394506,8 mii de lei.

Proiectul supus expertizei nu a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și nici pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, nefiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat.

Proiectul promovează interesul public în vederea asigurării protecției sociale pentru persoanele asigurate, prin acordarea de indemnizații, ajutoare, pensii, de prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă și de alte prestații prevăzute de legislație.

25.11.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.11.25 16:16:26 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

